

Verksamhetsuppföljning Väderkvarnens vård- och omsorgsboende

Metod och genomförande

Årets verksamhetsuppföljning på Väderkvarnens vård- och omsorgsboende (hädanefter kallat Väderkvarnen) genomfördes den 24 maj av verksamhetscontrollers, medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS), och medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR). Förvaltningen intervjuade enhetschef, biträdande enhetschefer, omsorgspersonal, sjuksköterskor, sjukgymnaster och arbetsterapeuter. Rutiner och styrdokument har även genomlysts. Tf. avdelningschef har intervjuat enhetschef om ledningsfrågor.

Förvaltningens MAS och tf. avdelningschef träffar regelbundet ledningen för att följa utvecklingen. Vid det senaste mötet diskuterades bemanningen under sommaren, hur de äldre klarat värmen etcetera.

Ett oanmält besök genomfördes den 18 april. Biståndshandläggare på beställarenheten har genomfört 31 intervjuer med de boende. De har även gjort enstaka observationer på avdelningarna och tittat på genomförandeplanerna.

Resultatet från verksamhetsuppföljningen redovisas utifrån de politiska mål som är satta för äldreomsorgen i Stockholms stad. Resultatet fokuserar således på *trygghet, delaktighet och dokumentation, måltidssituation, aktiviteter och utomhusvistelse*. Valet av mål är även i linje med den värdegrund som präglar äldreomsorgen i Stockholm stad. Värdegrunden betonar att äldre får leva ett värdigt liv, känna välbefinnande, trygghet och meningsfullhet.

Sammanfattande analys

Enligt förra årets verksamhetsuppföljning behövdes följsamheten till rutiner gällande bland annat dokumentation, läkemedelshantering, aktiviteter, måltider och utomhusvistelse

förbättras. Även teamarbetet behövde utvecklas. Årets verksamhetsuppföljning visar att teamarbetet har startat och att de äldre är trygga och nöjda med bemötandet. Insatser har genomförts för att förbättra måltidsupplevelsen. Det är viktigt att alla avdelningar arbetar med att öka måltidstrivseln. I nuläget har vissa avdelningar kommit längre än andra. Utomhusvistelse och aktiviteter förblir ett utvecklingsområde. Rutiner för egenkontroll finns i dagsläget. Resultatet av egenkontrollen behöver analyseras och användas i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Behovet av att vidareutveckla egenkontrollen gäller även hälso- och sjukvården. Vidare har Väderkvarnen haft svårigheter gällande personalkontinuiteten i hälso- och sjukvården. Det har varit svårt att behålla och rekrytera sjuksköterskor som har rätt erfarenhet och kompetens. Det här innebär att verksamheten inte har kunnat utveckla hälso- och sjukvården i den utsträckning man önskar utan verksamheten har fått arbeta med att utföra grundläggande arbetsuppgifter.

Sedan ny verksamhetschef (HSL) tillträtt arbetar ledningen strategiskt med att utveckla och förbättra den vård och omsorg som ges.

Trygghet

Enligt Socialstyrelsens brukarundersökning (2017) fick Väderkvarnen höga betyg gällande bemötande (90 procent) och trygghet (80 procent). Detta resultat återspeglas även i årets individuppföljningar där de allra flesta äldre är trygga och nöjda med personalens bemötande.

Lex Sarah och klagomål

Ingen lex Sarah rapport har inkommit under 2018. Under 2017 inkom två lex Sarah rapporter. Den ena påvisade brister i SoL-dokumentationen och avskrevs som en *avvikelse*. Den andra rapporten rörde obesvarade larm och fördröjd vård. Beslut fattades att denna händelse skulle anmälas till Inspektionen för Vård och Omsorg (IVO) som ett *allvarligt missförhållande*. Väderkvarnen har satt in åtgärder som följts upp av förvaltningen. IVO har avslutat ärendet.

Systematiskt patientsäkerhetsarbete

Rapportering av avvikande händelser inom hälso- och sjukvården behöver utvecklas. Verksamheten har nu detta som ett prioriterat område och arbetar med att skapa en rutin som fungerar i alla led.

Syftet är att upptäcka fel och brister och åtgärda dessa, samt att vidareutveckla verksamheten. Rutinen ska också skapa delaktighet hos personalen. Avvikelsehanteringen ses som en viktig del i ledningssystemet och verksamheten för att kunna arbeta förebyggande med avvikelser och risker.

Under början av 2018 gjordes en lex Maria- anmälan. Händelsen medförde att verksamheten nu arbetar ännu mer med ett riskförebyggande arbetssätt samt med uppföljning av insatta åtgärder, hos både den enskilde och i verksamheten.

Att arbeta systematiskt med patientsäkerhet innebär bland annat att förebygga risker genom riskanalyser. Verksamheten har beskrivit risker och analyserat dem vid till exempel schemaförändring, omorganisation och inför sommaren.

Förebyggande hälso- och sjukvård

Väderkvarnen arbetar enligt rutiner för att förebygga fallolyckor, trycksår, undernäring, munhälsoproblem och blåsdysfunktion genom att initialt genomföra bedömningar för att identifiera risker. Antalet riskbedömningar avseende nutrition, trycksår och kontinens samt en munstatus med avsett bedömningsinstrument i samband med inflyttning, har under det senaste året minskat, medan fallriskbedömningar genomförs mer frekvent. En bakomliggande orsak till detta bedöms vara den höga omsättningen av sjuksköterskor.

Verksamheten arbetar vidare med den förebyggande hälso- och sjukvården och har som mål att alla som samtycker ska ha aktuella riskbedömningar.

Teamarbete mellan yrkesgrupperna

I förra årets verksamhetsuppföljning framhölls att det teambaserade arbetet behövde förbättras då planerade teammöten ställdes in flera gånger. Teammöten där alla yrkeskategorier ingår sker nu

kontinuerligt och är uppskattade bland medarbetarna. Under teammötena diskuteras de boendes individuella behov och syftet är att vård- och omsorgen ska bli mer sammanhållande för den enskilde.

Väderkvarnen har kommit igång med kvalitetsråden där samtliga yrkesgrupper deltar. På kvalitetsråden diskuteras inkommande klagomål och avvikelser etcetera. Detta sker på en övergripande nivå.

Väderkvarnen är certifierade utifrån Silviahemmets vårdfilosofi sedan 2016 och har i enlighet med detta infört reflektionstid. Omsorgspersonalen uppskattar reflektionstiden där de träffas för att diskutera exempelvis bemötande och delge varandra tips och nya idéer.

Bemanning och kontinuitet

Omvårdnadspersonal

Antal omvårdnadspersonal dag/kväll på uppföljd inriktning omräknat till heltidsanställningar:

	Antal årsarbetare	Antal unika individer
Profil	17.72	21
Demens	29.06	32
Somatik	12.71	14

Antal omvårdnadspersonal natt på uppföljd inriktning omräknat till heltidsanställningar:

	Antal årsarbetare	Antal unika individer
Profil	4.00	4
Demens	8.00	8
Somatik	2.00	2

*Andel **timanställd** omvårdnadspersonal angivet i procent:*

Profil	Demens	Somatik
20 % (av de totala arbetande timmarna föregående månad utgjorde 20 procent timanställda)	26 %	18 %

Omvårdnadspersonalens kompetens

	Vårdbiträde	Undersköterska	Skötare
Profil	12 %	71 %	17 %
Demens	15 %	82 %	3 %
Somatik	25 %	75 %	0 %

Hälso- och sjukvårdspersonal

Väderkvarnen har de senaste åren haft en hög personalomsättning bland sjuksköterskor vilket medfört svårigheter att vidareutveckla arbetet med hälso- och sjukvården. För sjukgymnast och arbetsterapeut har kontinuiteten varit mer stabil.

I början av 2018 införde verksamheten en schemaförändring som innebär omfördelning av arbetspassen så att antalet sjuksköterskor dagtid har ökat. Syftet med förändringen är att kvalitetssäkra hälso- och sjukvården, att det ska bli lättare att arbeta i team och stödja baspersonalen samt förbättra arbetsmiljön. Några av de mål som verksamheten arbetar med är att få en bättre kommunikation, ökat samarbete och en högre kontinuitet.

Vid verksamhetsuppföljningen har verksamheten en hög andel timanställda/inhyrda sjuksköterskor då rekryteringar till vakanta tjänster inte är klara.

I och med hög omsättning av sjuksköterskor och ett högt antal timanställda har verksamheten haft svårt att upprätthålla strukturerade möten för samverkan, planering och kvalitetsarbete.

Ledning och organisation

Väderkvarnen har en verksamhetschef enligt 4 kap. 2§ hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och en sjuksköterska med ledningsansvar enligt 4 kap. 5 § hälso- och sjukvårdsförordningen (HSF). Under hösten 2017 och våren 2018 har delar av ledningsgruppen bytts ut.

Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) enligt 4 kap. 11 § HSL är förvaltningens MAS. Förvaltningen har också en medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR). MAS och MAR har haft möten med chefer och hälso- och sjukvårdspersonalen under hela året för att följa upp, informera och utbilda verksamhetens medarbetare i hälso- och sjukvårdsfrågor.

Väderkvarnen har ett ledningssystem med framtagna rutiner utifrån de lagar och anvisningar som styr hälso- och sjukvården. Även rutiner för egenkontroll finns och under 2018 har verksamheten påbörjat ett långsiktigt arbete med att ta fram resultat för analys av sin egenkontroll.

Landstinget ansvarar för att verksamheten har en namngiven läkare för vård- och omsorgsboendet. Läkarservicen på Väderkvarnen utförs av Legevisitten SÄBO som också ansvarar för läkare på jourtid. Lokal samverkansöverenskommelse finns som revideras årligen. Samarbetet fungerar väl.

Delaktighet och dokumentation

Enligt individuppföljningarna upplever 19 av 30 äldre att de har varit med och planerat sin omvårdnad ”i hög grad”, medan 7 personer säger att detta har skett ”i viss grad”.

En stor andel äldre, 76 procent anser att ”personalen tar hänsyn till åsikter och önskemål om hjälpens utformande”. Resultat är i linje med staden (Socialstyrelsens brukarundersökning 2017).

Social dokumentation

De allra flesta genomförandeplaner är uppdaterade. Enligt äldreförvaltningens inspektionsrapport (2017) och individuppföljningarna behöver de individuella behoven och önskemålen tydligare framkomma i genomförandeplanerna. Enligt inspektionsrapporten sker den löpande sociala dokumentationen inte på ett likvärdigt, strukturerat vis utan behöver utvecklas.

I åtgärdsplanen från förra årets verksamhetsuppföljning stod den sociala dokumentationen med. Egenkontroll av dokumentationen har påbörjats. Enligt förvaltningen behöver den göras på ett samlat, strukturerat vis där samtliga avdelningars resultat analyseras för att se övergripande mönster.

Hälso- och sjukvårdsdokumentation

Verksamheten har under året genomfört egenkontroll av journalföring, men ingen sammanfattande analys har gjorts av resultatet. Handlingsplan kring det fortsatta arbetet med dokumentationen har ännu inte upprättats men verksamheten arbetar kontinuerligt med detta.

Analys av granskningar som utförts av MAS och MAR visar att personalen behöver kompetensstöd gällande dokumentation.

För att säkerställa att ny och tillfälligt anställd personal får nödvändig introduktion i journalsystemet ger biträdande enhetschef sedan början av 2018 en två timmars dokumentationsutbildning. Checklista har tagits fram för att stödja personalen i dokumentationen

Verksamhetens arbete med att upprätta hälsoplaner behöver utvecklas avseende mer specifika mål och uppföljning av dessa. Även riskbedömningar och åtgärder för att förhindra avvikelser behöver utvecklas och förbättras.

Måltidssituation

Enligt individuppföljningarna upplever 14 av 24 äldre att ”stämningen under maten” är ”mycket bra”. Antalet som svarat ”ganska bra” är 9 och en person har svarat ”mycket dåligt”. I Socialstyrelsens brukarundersökning (2017) har 58 procent uppgett att måltiden är en trevlig stund.

Att skapa trivsel bland de äldre under måltiderna är ett prioriterat område. Arbetet omfattar dukning med nyinköpt porslin, en översyn av de individuella behoven av arbetsterapeuten, tidigare dietiststöd som bland annat utmynnande i en utbildning för medarbetarna. Vidare använder medarbetarna en app där de bland annat kan inhämta information om näringsrika mellanmål.

Nedan följer en observation av individuppföljarna:

Under besöket firades en boende som fyllde år. Personalen hade dukat långbord med blommor på borden och hela avdelningen bjöds på smörgåstårter, dricka och kaffe. Många sjöng och hurrade och det var trevlig stämning. Personalen på avdelningen har arbetat länge och känner de boende väl. Festen varade länge och nästan alla satt kvar och umgicks.

Aktiviteter och utomhusvistelse

	Väderkvarnen	Stockholms stad
Är det trivsamt i de gemensamma utrymmena?	40 %	62 %
Hur nöjd är du med de aktiviteter som erbjuds?	47 %	62 %
Är möjligheterna att komma utomhus bra eller dåliga?	39 %	55 %

Källa: Socialstyrelsens brukarundersökning

Aktiviteter

Enligt individuppföljningarna är 8 av 25 äldre ”mycket” nöjd med aktiviteterna. Flera äldre, 13 är ”ganska nöjd”.

Under verksamhetsuppföljningen får förvaltningen ta del av flera goda exempel när det gäller uppskattade aktiviteter, bland annat musikstunder, bakning och gymnastik. Förekomsten av aktiviteter varierar dock på avdelningarna. Under det oanmälda besöket som äger rum efter lunch förekommer det aktiviteter på endast ett våningsplan. Medarbetarna som förvaltningen pratar med hänvisar i stor utsträckning till aktiviteterna på Träffpunkten och inte till aktiviteterna på avdelningarna.

I äldreförvaltningens inspektion framgår att verksamheten behöver arbeta systematiskt med aktiviteter och att en eller flera personer tar ett tydligt ansvar för det. Väderkvarnen har en rutin gällande aktiviteter som inte efterföljs systematiskt. Ledningen arbetar dock för att förbättra aktiviteterna. Nya spel till utegården har köpts in, och aktiviteter har diskuterats på en arbetsplatsträff (apt) för att skapa engagemang hos medarbetarna. Vidare har verksamheten beviljats stimulansmedel för att anställa en person som ska leda arbetet med aktiviteter. Denna person ska hålla ihop aktiviteterna på boendet och påbörjar sin anställning i slutet av augusti. Vidare erbjuds aktiviteter med digitala hjälpmedel, så som en robotkatt, för att öka upplevelsen av en meningsfull tillvaro.

Utomhusvistelse

Individuppföljningarna och Socialstyrelsens brukarundersökning (se De äldre önskar komma ut på flera promenader. Verksamheten har utarbetat en tydlig rutin kring utomhusvistelse som dock inte efterföljs på alla avdelningar. Innergården används regelbundet och ett stort antal boende har deltagit på grillning och fikastunder nu i sommar. Möjligheterna att komma ut på längre promenader varierar mellan avdelningarna och är i dagsläget avhängigt medarbetarnas engagemang och personalbeläggning. Det är viktigt att samtliga äldre *erbjuds* möjlighet att komma ut och att verksamheten motiverar de äldre till utomhusvistelse i någon form.

Förvaltningens synpunkter

Väderkvarnen har genomfört ett stort förbättringsarbete de senaste åren. Idag finns det tydliga rutiner kring den äldres vård och omsorg. I förra årets verksamhetsuppföljning framgick att befintliga rutiner behövde förankras hos medarbetarna på ett tydligare sätt. Verksamheten behövde även stärka egenkontrollen av befintliga rutiner, det vill säga kontrollera och följa upp att rutinerna efterföljs, och analysera avvikelser.

Rutiner för egenkontroll finns i dagsläget. Det är viktigt att resultatet av egenkontrollen analyseras och används i det fortsatta utvecklingsarbetet. Förvaltningen kommer ta del av analysen vid uppföljning framöver.

Tillsammans med uppföljningen på verksamhetsnivå är de äldres åsikter och önskemål viktiga då de återspeglar det dagliga arbetet. Enligt Socialstyrelsens brukarundersökning och individuppföljningarna är de äldre på Väderkvarnen trygga och får ett gott bemötande av personalen. Individuppföljningarna lyfter även fram att ”personalen känner de äldre och att det är lugnt och tryggt”. Det föreligger således en hög måluppfyllelse när det gäller de äldres trygghet.

I välfärdsutredningen (SOU 2017:38) framgår det att hänsyn ska tas till hur sammanhållen vården kring de äldre är vid uppföljning. Förvaltningen anser att det är positivt att verksamheten har infört kvalitetsråd och teammöten som syftar till att förbättra samverkan mellan yrkesgrupperna för att förbättra kvaliteten.

Väderkvarnen har genomfört förbättringsåtgärder för att öka måltidstrivseln. Förvaltningen har tagit del av goda exempel som genomförs på avdelningarna, bland annat frukostbuffé, fint dukat bord, etcetera. Det är viktigt att samtliga avdelningar arbetar på samma sätt så att kvalitén blir jämn på hela boendet.

Utomhusvistelse förblir ett utvecklingsområde. Arbetet med aktiviteter pågår och förvaltningen ser fram emot hur den nyanställda ”aktivitetsledaren” tar sig an sitt uppdrag. Det är viktigt att alla äldre erbjuds aktiviteter utifrån sina intressen och förmågor och inte enbart hänvisas till Träffpunkten.

De individuella behoven och önskemålen behöver tydligare framgå i den sociala dokumentationen.

När det gäller hälso- och sjukvården har Väderkvarnen det senaste året haft svårigheter gällande personalkontinuiteten. Det har varit svårt att behålla och rekrytera sjuksköterskor som har rätt erfarenhet och kompetens. Det här innebär att verksamheten inte har kunnat utveckla hälso- och sjukvården i den utsträckning man önskar utan verksamheten har fått arbeta med att utföra grundläggande arbetsuppgifter.

Sedan ny verksamhetschef tillträtt under våren arbetar ledningen strategiskt med att utveckla och förbättra den vård- och omsorg som ges. Arbetet pågår med att bygga upp en välfungerande hälso- och sjukvårdsenhet.

Kommunens ansvar omfattar hälso-och sjukvård upp till sjuksköterske-, sjukgymnast/fysioterapeut och arbetsterapeutnivå. Verksamhetsuppföljningen visar att verksamheten följer hälso- och sjukvårdslagstiftningen och Socialstyrelsens rekommendationer.

Enligt förvaltningen har ledningen på Väderkvarnen engagemang och en vilja att utveckla kvalitén. Det finns en plan för hur verksamheten ska arbeta med de utvecklingsområden som finns. Förvaltningen anser att de äldre på Väderkvarnen sammantaget får en vård och omsorg av god kvalitet.